

Landbruksdepartementet,
Postboks 8007, Dep.
0030 Oslo

Oslo, 10.4.2002

Organisering av nytt statlig mattilsyn

Bioteknologinemnda viser til høringsnotatene fra Landbruksdepartementet av 1. mars og 5. april d.å. vedrørende organisering av et nytt statlig mattilsyn. Retningslinjene for denne organiseringen inngår som ett av seks delprogrammer om endringer i matforvaltningen, foreslått av regjeringen Stoltenberg gjennom St.prp. nr. 1 (2001-2002), videreført av Samarbeidsregjeringen og gitt tilslutning i Stortinget høsten 2001.

På grunn av bemerkelsesverdig kort frist presenteres i det følgende et innspill fra Bioteknologinemnda i prosessen om organisering av nytt mattilsyn, uten at saken har vært diskutert i plenum.

Bioteknologinemnda finner det urimelig at dokumentet av 5. april om organisatorisk struktur og lokalisering er på høring *før* høringssvarene på notat 1 om mattilsynets formål og oppgaver er innhentet og inkorporert i prosessen. I høringsnotatene savner Bioteknologinemnda en faglig begrunnelse for hvorfor den foreslåtte organisasjonsmodellen oppfattes som formålstjenlig.

Det overordnede målet i norsk politikk på matområdet er å sikre frembudet av trygge matvarer samt brukernes og forbrukernes tillit til tilsynsmyndighetene. Matproduksjon og kontrollen med denne inneholder i dag elementer og prosesser på høyt teknologisk nivå. Genmodifisert mat vinner samtidig gradvis terreng internasjonalt og innebærer nye utfordringer for norsk forvaltning. Innen genteknologien har vi sett hvorledes sentrale og sterke industriaktører har kunnet påvirke såvel politikere som myndigheter, regelverk og forskere. Dette har utvilsomt vært en viktig årsak til folks manglende tillit til genmodifisert mat. Med de senere års matskandaler knyttet til BSE og munn- og klovsyke er til slutt forbrukernes generelle tillit til mat blitt svekket, noe som nå krever et sterkt faglig og kommuniserende tilsyn.

For genmodifiserte næringsmidler er oppgaver tillagt Statens næringsmiddeltilsyn, som arbeider for å etablere norske retningslinjer for helserisikovurderinger av ny mat og genmodifiserte næringsmidler og deltar internasjonalt innenfor utvikling av regelverk. Dette er et komplisert felt som krever omfattende tverrfaglig innsats. Bioteknologinemnda har

merket seg at Norge har markert seg internasjonalt takket være tilsynets høye kompetanse, langsiktige satsing og evne til å trekke veksler på relevante fagmiljøer. Disse kvalitetene må sikres. Selv om høringsnotatet av 1. mars omhandler formål og oppgaver for det nye mattilsynet, er beskrivelsene generelle og spesifiserer ikke det nye tilsynets strategi i forhold til for eksempel genmodifiserte næringsmidler.

Den foreslåtte organiseringen i nytt statlig mattilsyn innebærer at de nåværende tilsynsetatene (Statens dyrehelsetilsyn, Statens landbrukstilsyn, Statens næringsmiddelstilsyn og de kommunale næringsmiddelstilsynene) integreres i et samlet tilsyn fra 2003. Fra Landbruksdepartementets side slås det fast at hovedhensikten med reorganiseringen er å etablere et mer effektivt, helhetlig og koordinert tilsyn. Herunder hører også tilsynet med fisk og fiskeprodukter naturlig inn. Bioteknologinemnda savner en drøfting og faglig begrunnelse for at dette området holdes utenfor.

Departementet foreslår en gjennomføring ved å etablere tre organisatoriske ledd med et slankt, sentralt hovedkontor i Oslo (med en meget uklar funksjon og kompetanse), fem regionale enheter og 50-65 lokale kontorer nær brukere og forbrukere. Det er valgt å legge regionale enheter til der helseregionskontorene er lokalisert, uten at dette er begrunnet. Bioteknologinemnda vil påpeke at et sentralkontor som fokuserer på styring og administrasjon, mens den faglige kompetansen og sentrale funksjoner i stor grad spres på regionale enheter, kan føre til at etablerte, men sårbare tverrfaglige miljøer oppløses og faglig kompetanse går tapt for tilsynet. Det er betenkelig at representanter for tilsynene selv, næringen og forbrukerinteressene i styringsgruppen ikke later til å støtte departementets forslag til organisering. Med den foreslåtte modellen med fem selvstendige regionkontorer og ett hovedkontor (dermed tre administrative nivåer), vil dessuten behovet for koordinering og administrasjon snarere øke enn minke. Når mattilsynet videre både skal utøve politikk gjennom å utarbeide regler og forskrifter og samtidig kontrollere at disse reglene blir fulgt, undres vi over at et så sentralt punkt ikke er omfattende drøftet i høringsnotatene og fremstår som en viktig premiss for valg av modell.

Bioteknologinemnda vil foreslå at det faglige grunnlaget for reorganiseringen og dets konsekvenser utredes ordentlig og at arbeidet kontinueres i et tempo som sikrer berørte parter reell innflytelse og tillit til prosessen videre.

Med hilsen

Sissel Rogne, direktør

Casper Linnestad, seniorrådgiver